

Carta als Companys del C.E.R.A.P.

Josep Cros i Cabré

Benvolguts companys:

Fóra ingratitude per part meva no correspondre la vostra manifestació d'elogi en recordar-vos de mi per una tasca tan migrada i neulida envers el floriment cultural de la vila, ja que (dec confessar-ho) d'un temps ençà, entre els fulls de la nostra Revista «**Lo Floc**» hi trobo uns articles i uns treballs tan científics que no em trobo amb coratge d'intervenir-hi amb uns fullets de tamany tan reduïts però d'uns continguts tan especialitzats que m'acovardeixen en una inferioritat intel.lectual en tots els temes que s'hi tracten que ha fet que deixés de participar-hi per no ferir sensibilitats en voler igualar-me amb plomes més erudites que la meva, car tots sabem que sóc autodidacte en tot, que la meva facultat ha estat el camp i la constància i no em trobo capacitat de fer honor a la brillant científica que la Revista ha aconseguit, i ara, encara em féu sentir més empetitit en comprovar la vostra generositat i abnegació presentant-me com una persona preclara que en compensació m'obligarà a un esforç intel.lectual per a millorar els meus coneixements per fer honor davant del públic, incrèdul per naturalesa, per demostrar-li que la vostra consideració no es deu a cap favoritisme ni argument de «capalletes culturals» sinó a una tasca mig callada, mig coneguda per altres elements durant molts anys i que no han tingut, diem-ne valentia, de manifestar-ho.

Mercès a la vostra consideració. Mai no he donat, en els concursos literaris que he intervingut, cap valor especial als premis econòmics. M'ha fet sempre més il.lusió una flor o un trofeu perquè dóna constància a unes inquietuds que difícilment s'esborren. Els diners són cosa fugissera i d'un valor que està a l'abast fins i tot de les persones més inconscients. El segell que acredita una Entitat

Cultural en un Diploma té un mèrit que per a mi pot representar un orgull del seu avi per als meus néts, mentre que jo l'urc que en tinc és de la seva bondat (que per la nissaga és el millor guardó) i en canvi m'he sentit com estigmatitzat quan em deien que l'avi matern va enterrar, al plantar vinya i olivers a La Clota tota una biblioteca voluminosa d'un oncel seu, canonge, que li llegà al morir d'un càncer a l'Hospital de la Santa Creu a Barcelona; per això dic en el retrat del emu avi en les Elegies a Riudoms:

«Ell era analfabet i «sereno»
endollat d'un Consistori cacic,
i el vi d'aquella vinya,
el de «La Clota» del Morell,
la del Pepet de la Magina
segons deien sis benifets,
el Vicari i el Rector del poble
que era vi per a dir missa,
ignorant ells que l'adob
fossin volums de teologia».

Almenys, per mi, guardons com aquests són més grans, dins de la vila, que els de tots aquells que es passen la vida proposant-los pel Nobel i moren sense concedir-los-el, mentre que amí, m'ha vingut de sorpresa, inesperadament, i sense entrar en llicies ni conteses, sinó per voluntat unànime de tots els components del Jurat, cosa que em deix més tranquil dins del meu caràcter potser massa sensible, encara que, a criteri meu, si algú pot donar-se per ressentit o postergat, de bon grat, si no es tractés d'una pedra treballada, la compartiria fent-la a trossos per repartir-la entre aquells que els pugui fer encendre subtilses.

Dels poemes que canten el poble i les seves persones acostumo a dir-ne «versots». En els que poso més intensitat, pels que no hi éreu, ací en va una mostra:

FORMENT

Diferents lletres dels himnes
fan sondrollar fonaments,
envegem protagonismes,
folls criem antagonismes
i en morir: cal ser forment.

SUPRESSIÓ

Vaig viure en la creença de la Musa
lligant-me al vers, feliç i a la paraula,
sense adonar-me que, a la cursa,
hi anava sempre sol sense entusiasme.
Vaig prendre, al fi, tot sol la caminada
sense fruir ni alè en l'escomesa
el carro va seguir el rumb de la baixada
sense mostrar enginy, ple de tristesa.
Cops i batecs del cor me n'evadien
com qui, malalt al llit, lligat s'hi troba
o al mig d'un camp erm, sens valentia
em va venir el temps de l'agonia
ja quasi despullat o sense roba
sense pensar que sol em suprimia.

ADÉU (A la mort de Joan Mallafré)

Les coses que ja es moren
fan morir també jo.
El poc camí que em queda
tu vols que el faci sol.
Si em vas fent la mort lenta,
vull viure glop a glòp,
deixant en les praules
trossos petits de cor
desfent-me en mil pedaços
i n'hi hagi per tothom.
De tots els que ja em deixen
endunt-se de mi un poc,
jo vull que en les paraules
m'hi brolli el meu consol,
dient-me sols traspassen
de llum a una foscor,
on dia rera dia
s'hi trobarem tothom
gaudint de la presència
només dels homes bons.

SECRETS I

De tants llibres com tinc
dels altres i fets meus,
potser que em quedi buit
el que no puc escriure,
aquell que no es diu
que portes dins de tu,
i no és per ignominia
el que deixen de dir

mossegant-te per dintre,
i et mossega a tu,
i a tu, i a tu, i a tu
i als altres que han de vindre.

Morim plens de secrets
que no diem en vida,
que sols te'ls dius a tu
fent veure et són mentida
i els duus al pensament
que sagna de ferides.
;Quantes evocacions
si es fa llarga la vida!
;Quant tens per declarar
a la persona amiga!
i tots hem de marxar
sens confiar els enigmes.

Voldria, al viatjar,
poder a tothom llençar
el llast que porto a dintre,
i al terme arribar
tot net de porqueria
i amb sentiments humans
que ningú al cor no confia.

SECRETS II

Les pàgines en blanc
que mai no escriu ningú
del llibre de la vida,
és un poema mut
per causa de l'absurd
sens ritme, metre i rima,
un mort que arriba cec
tancant-se-li la vida.
Les pàgines en blanc
per viltat o ignominia,
el jutge prou les sap
per tants crepuscles morts
i oprobis de vergonya,
pels passos vacil·lants,
dolençós i turmentat,
quan pel senderó estret
veient-lo com camina,
pesat d'excés de llast
que en vida no ha deixat
i mira de reüll
els fulls que no va escriure.

Les pàgines en blanc
són el temor de l'home,
la por al deixar de fer,
l'escrúpul de no dir-ho,
guardar-te i no donar
i avar no consolar
deixant de dir: JO ESTIMO.